

Dosarul nr. 2ra-1755/22
(2-21084924-01-2ra-16122022)

Prima instanță: Judecătoria Cimișlia, sediul Central (jud. S. Aramă)
Instanța de apel: Curtea de Apel Comrat (jud. G.P. Colev, A.I. Curdov, Ș.T. Starciuc)

ÎNCHEIERE

01 februarie 2023

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Svetlana Filincova
Maria Ghervas
Galina Stratulat

examinând admisibilitatea recursurilor declarate de reprezentantul recurentului Ministerul Justiției al Republicii Moldova, Alexandru Vicol, reprezentantul recurentului Ion Codița, avocatul Igor Izvecov și reprezentantul recurentului Procuratura Generală a Republicii Moldova, Simion Caraja,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Ion Codița împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Procuratura Generală a Republicii Moldova cu privire la repararea prejudiciului material și moral, cauzat în urma tragerii ilegale la răspundere penală,

împotriva deciziei din 03 octombrie 2022 a Curții de Apel Comrat, prin care a fost admisă cererea de apel depusă de reprezentantul apelantului Ion Codița, avocatul Igor Izvecov, a fost casată hotărârea din 28 decembrie 2021 a Judecătoria Cimișlia, sediul Central, cu emiterea unei noi hotărâri,

c o n s t a ț ă:

La data de 04 iunie 2021, Ion Codița a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al RM, intervenient accesoriu Procuratura Generală a RM cu privire la repararea prejudiciului material și moral, cauzat în urma tragerii ilegale la răspundere penală.

În motivarea acțiunii, reclamantul a indicat că, la 08 martie 2019 în privința acestuia, I.P. Basarabeasca a pornit urmărirea penală pe dosarul nr. 2019045038 în baza elementelor constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. 264¹ alin. (3) Cod penal.

Ulterior, la 22 martie 2019, de către organul de urmărire penală, reclamantul a fost recunoscut în calitate de bănuț, fiind audiat în această calitate.

În cele din urmă, au fost efectuate confruntări cu martori, cu participarea reclamantului și cu participarea martorilor, după care reieșind din declarațiile martorilor, reclamantul Ion Codița și reprezentantul acestuia, au depus un demers privind verificarea declarațiilor la fața locului cu participarea martorilor, care a fost respins de ofițer și în consecință de procuror.

A considerat reclamantul că în cazul admiterii acestui demers și efectuării

acțiunii procesuale sus-menționate, urma să fie stabilit adevărul pe cauza dată și posibil ar fi fost emisă încheierea de încetare a cauzei la etapa urmăririi penale.

Ignorând demersul depus de către reclamant și efectuând urmărirea penală artificială, la 08 mai 2019, procurorul Semion Caraja, a înaintat învinuirea în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 264¹ alin. (3) Cod penal, a aplicat măsura preventivă sub formă de obligație de a nu părăsi localitatea, prin ordonanță a respins demersul privind completarea urmăririi penale și a transmis cauza în instanța de judecată.

Examinarea cauzei penale s-a efectuat de către Judecătoria Cimișlia, sediul Central, unde reclamantul și avocatul acestuia, au fost nevoiți să se prezinte pentru a participa la judecarea cauzei.

Potrivit rezultatelor examinării cauzei în privința reclamantului Ion Codița, la 13 octombrie 2020 a fost emisă sentința de achitare a acestuia.

Nefiind de acord cu sentința emisă, procurorul Semion Caraja a atacat-o, iar la 21 decembrie 2020, Curtea de Apel Comrat a respins apelul procurorului ca neîntemeiat și a menținut sentința de achitare emisă de Judecătoria Cimișlia, sediul Central.

Astfel, reclamantul a solicitat încasarea în beneficiul lui de la Ministerul Justiției al RM a compensației bănești cu titlu de reparare a prejudiciului material, în mărime de 10 000 lei, conform contractului de acordare a asistenței juridice nr. 734 din 11 martie 2019 și bonului de plată seria QL nr. 128970 din 11 martie 2019, contractului de acordare a asistenței juridice nr. 771 din 08 noiembrie 2019 și bonului de plată seria QL nr. 331009 din 08 noiembrie 2019, repararea prejudiciului moral în mărime de 100 000 lei, precum și încasarea cheltuielilor de judecată în mărime de 10 000 lei.

Prin hotărârea din 28 decembrie 2021 a Judecătoriei Cimișlia, sediul Central, acțiunea a fost respinsă, ca fiind neîntemeiată (f.d. 122, 131-133).

Nefiind de acord cu soluția primei instanțe, la 18 ianuarie 2022 și ulterior la 09 martie 2022, reprezentantul apelantului Ion Codița, avocatul Igor Izvecov a declarat apel împotriva hotărârii din 28 decembrie 2021 a Judecătoriei Cimișlia, sediul Central, solicitând admiterea apelului, casarea integrală a hotărârii din 28 decembrie 2021 a Judecătoriei Cimișlia, sediul Central cu emiterea unei noi decizii privind admiterea integrală a acțiunii depuse.

Prin decizia din 03 octombrie 2022 a Curții de Apel Comrat, a fost admisă cererea de apel depusă de reprezentantul apelantului Ion Codița, avocatul Igor Izvecov, a fost casată hotărârea din 28 decembrie 2021 a Judecătoriei Cimișlia, sediul Central, cu emiterea unei noi hotărâri privind admiterea parțială a acțiunii:

S-a încasat de la bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției al RM în beneficiul lui Ion Codița, suma în mărime de 20 000 lei, cu titlu de reparare a prejudiciului material, suportat în legătură cu acordarea asistenței juridice și suma în mărime de 6000 lei, cu titlu de cheltuieli de judecată, suportate în legătură cu acordarea asistenței juridice în instanța de apel.

S-a încasat de la bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției al RM în beneficiul lui Ion Codița, suma în mărime de 15 000 lei, cu titlu de reparare a prejudiciului moral.

În rest, acțiunea a fost respinsă.

Pentru a decide astfel, Colegiul a constatat cu certitudine, că la 08 mai 2019 prin ordonanța procurorului Simion Caraja, Ion Codița a fost pus sub învinuire în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 264¹ alin. (3) Cod penal (f.d. 9).

Prin sentința din 13 octombrie 2020 a Judecătorei Cimișlia, sediul Central, Ion Codița - a fost achitat în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 264¹ alin. (3) Cod penal, în legătură cu lipsa în acțiunile lui a elementelor infracțiunii.

Prin decizia din 21 decembrie 2020 a Curții de Apel Comrat, a fost menținută sentința Judecătorei Cimișlia, sediul Central din 13 octombrie 2020 de achitare a lui Ion Codița (f.d. 97), ceea ce constituie actul de reabilitare integrală a persoanei, precum și temei pentru survenirea răspunderii statului pentru prejudiciul cauzat ultimului.

Luând în considerație faptul, că suma solicitată de reclamant în mărime de 100 000 lei este una excesivă, Colegiul instanței de apel a dispus încasarea sumei în mărime de 15 000 lei, cu titlu de prejudiciu moral, considerând compensația morală ca una echitabilă, suficientă în ansamblu cu circumstanțele cauzei.

În acest sens, instanța de apel a menționat că prima instanță eronat a interpretat Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998, și a decis, că Ion Codița nu este în drept a cere repararea prejudiciului moral și material în rezultatul acțiunilor ilicite ale organelor de urmărire penală și procuraturii.

Astfel, Colegiul instanței de apel a ajuns la concluzia, că cerința lui Ion Codița privind repararea prejudiciului moral este una întemeiată, și că aceasta urmează a fi admisă parțial, prin adjudecarea reclamantului a prejudiciului moral, cauzat în urma acțiunilor ilicite ale organelor de urmărire penală.

Concomitent, instanța de apel a ajuns la concluzia, că mărimea compensației solicitate de Ion Codița, cu titlu de reparare a prejudiciului moral, în mărime de 100 000 lei, este una excesivă și de aceea nu poate fi admisă în întregime.

Cu privire la încasarea cheltuielilor de judecată, instanța de apel a indicat că, potrivit art. 96 alin. (1), (1¹) Cod de procedură civilă, instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să compenseze părții care a avut câștig de cauză cheltuielile ei de asistență juridică, în măsura în care acestea au fost reale, necesare și rezonabile.

(1¹) Cheltuielile menționate la alin. (1) se compensează părții care a avut câștig de cauză dacă aceasta a fost reprezentată în judecată de un avocat.

Astfel, Colegiul a considerat necesar de a încasa de la bugetul de stat al Republicii Moldova prin intermediul Ministerului Justiției al RM în beneficiul reclamantului Ion Codița, suma în mărime de 10 000 lei, cu titlu de reparare a prejudiciului material; suma în mărime de 10 000 lei, cu titlu de cheltuieli de judecată suportate de reclamant pentru achitarea asistenței juridice în cadrul examinării prezentei cauze în prima instanță și suma în mărime de 6000 lei, cu titlu de cheltuieli de judecată suportate de reclamant pentru achitarea asistenței juridice în cadrul examinării prezentei cauze în instanța de apel.

La caz, instanța de apel a relevat că la determinarea mărimii cheltuielilor de judecată, suportate în legătură cu acordarea asistenței juridice, pentru justa soluționare a luat în considerație: complexitatea cauzei; noutatea și dificultatea

chestiunilor de drept, ridicate la dosar; contribuția avocatului în soluționarea cauzei; timpul și munca, pierdute de avocat; deprinderi speciale, necesare pentru acordarea ajutorului (cunoștințe speciale tehnice, cunoașterea profundă a actelor normative concrete, cunoașterea limbilor străine, altor proceduri de comunicare cu clienți specifici ș.a.); faptul, în care măsură lucrul avocatului cu dosarul limitează capacitatea lui de a se ocupa cu alte afaceri; rezultatul obținut; limitări temporare, aplicate de client și prin circumstanțele cauzei; caracterul și durata raporturilor între avocat și client; experiența, reputația și capacitățile avocatului; temeinicia și tipurile de mijloace de apărare.

Luând în considerație volumul de servicii, acordate de avocat, Colegiul a ajuns la concluzia, că este just de a compensa cheltuielile, suportate de reclamant în legătură cu acordarea acestuia a asistenței juridice, care sunt rezonabile, reale și necesare față de volumul de servicii, acordate de avocat.

Din aceste considerente, Colegiul a concluzionat că, instanța de apel corect a ajuns la concluzia de a admite cererea de apel depusă de reprezentantul apelantului Ion Codița, avocatul Igor Izvecov, a casa hotărârea din 28 decembrie 2021 a Judecătoriei Cimișlia, sediul Central, cu emiterea unei noi hotărâri privind admiterea parțială a acțiunii.

La 18 noiembrie 2022, reprezentantul recurentului Ministerul Justiției al RM, Alexandru Vicol, a depus cerere de recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei din 03 octombrie 2022 a Curții de Apel Comrat și menținerea hotărârii din 28 decembrie 2021 a Judecătoriei Cimișlia, sediul Central.

La 30 noiembrie 2022, reprezentantul recurentului Ion Codița, avocatul Igor Izvecov, a depus cerere de recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, modificarea deciziei din 03 octombrie 2022 a Curții de Apel Comrat cu dispunerea încasării sumei în mărime de 1623 lei și 60 de bani, cu titlu de cheltuieli de judecată și încasarea sumei în mărime de 100 000 lei, cu titlu de reparare a prejudiciului moral.

La 05 ianuarie 2023, reprezentantul recurentului Procuratura Generală a RM, procurorul Simion Caraja, a depus cerere de recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea integrală a deciziei din 03 octombrie 2022 a Curții de Apel Comrat și menținerea hotărârii din 28 decembrie 2021 a Judecătoriei Cimișlia, sediul Central.

În motivarea recursurilor depuse, reprezentantul recurentului Ministerul Justiției al RM, Alexandru Vicol, reprezentantul recurentului Ion Codița, avocatul Igor Izvecov și reprezentantul recurentului Procuratura Generală a RM, Simion Caraja, au indicat că instanța de apel la examinarea cauzei a încălcat esențial și a aplicat eronat normele de drept procedural și material, ceea ce a dus la adoptarea unei soluții neîntemeiate.

Totodată, s-au invocat aceleași argumente și circumstanțe factologice care au fost invocate pe parcursul examinării cauzei în instanțele ierarhic inferioare, cărora le-a fost dată apreciere, redând conținutul prevederilor normelor legale, dar fără a demonstra prin careva probe, încălcarea sau aplicarea eronată de către instanța de apel a normelor legale aplicabile speței.

Prin prisma art. 439 alin. (2) din Codul de procedură civilă, la 16 decembrie 2022 și la 09 ianuarie 2023 (f.d. 11, 26 vol. II), instanța de recurs a comunicat intimaților recursurile depuse, informând despre necesitatea depunerii referinței.

Referință la cererile de recurs depuse, în temeiul art. 439 alin. (2) Cod de procedură civilă, până la data judecării cauzei în ordine de recurs, nu a parvenit.

În conformitate cu prevederile art. 434 alin. (1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Decizia instanței de apel a fost adoptată la 03 octombrie 2022, iar cererile de recurs au fost depuse la 18 noiembrie 2022, la 30 noiembrie 2022 și ulterior la 05 ianuarie 2023.

Materialele cauzei atestă expedierea prin intermediul oficiului poștal a copiei deciziei integrale participanților la proces la 15 noiembrie 2022, conform scrisorii de însoțire (f.d. 215, vol. I), iar potrivit avizelor de recepție, contrasemnate, anexate la materialele dosarului (f.d. 216, 217, 218, vol. II), recurenții: Ministerul Justiției al RM, Ion Codița și Procuratura Generală a RM – au recepționat copia deciziei la 18 noiembrie 2022.

Astfel, în atare circumstanțe, cererile de recurs sunt declarate în termen.

Examinând temeiurile recursurilor declarate de reprezentantul recurentului Ministerul Justiției al RM, Alexandru Vicol, reprezentantul recurentului Ion Codița, avocatul Igor Izvecov și reprezentantul recurentului Procuratura Generală a RM, Simion Caraja, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursurile drept inadmisibile din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stipulează că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

În temeiul prevederilor art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4).

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, cererile de recurs declarate de reprezentantul recurentului Ministerul Justiției al RM, Alexandru Vicol, reprezentantul recurentului Ion Codița, avocatul Igor Izvecov și reprezentantul recurentului Procuratura Generală a RM, Simion Caraja, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Astfel, argumentele invocate în recursurile declarate se referă la dezacordul părților recurente cu soluția pronunțată de instanța de apel, însă nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că, recursul exercitat conform secțiunii II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează că, procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

În această ordine de idei, completul Colegiului precizează că, în contextul normelor procedurale din Secțiunea a II-a, Capitolul XXXVIII, Cod de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin. (4) Cod de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă faptul că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Cod de procedură civilă, însă din recursul declarat nu rezultă argumentul privind încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a relevat în jurisprudența sa constantă, rezultând din prevederile art. 6 § 1 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, că nu se impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes (cauza Rebai și alții contra Franței, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr.26561/1995).

În circumstanțele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera ca fiind inadmisibile cererile de recurs declarate de reprezentantul recurentului Ministerul Justiției al RM, Alexandru Vicol, reprezentantul recurentului Ion Codița, avocatul Igor Izvecov și reprezentantul recurentului Procuratura Generală a RM, Simion Caraja.

În conformitate cu art. 433 lit. a), art. 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se consideră inadmisibile recursurile declarate de reprezentantul recurentului Ministerul Justiției al Republicii Moldova, Alexandru Vicol,

reprezentantul recurentului Ion Codița, avocatul Igor Izvecov și reprezentantul recurentului Procuratura Generală a Republicii Moldova, Simion Caraja, împotriva deciziei din 03 octombrie 2022 a Curții de Apel Comrat.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Svetlana Filincova

Judecătorii

Maria Ghervas

Galina Stratulat